

แนวทางในการศึกษาและการเก็บรวบรวมข้อมูล

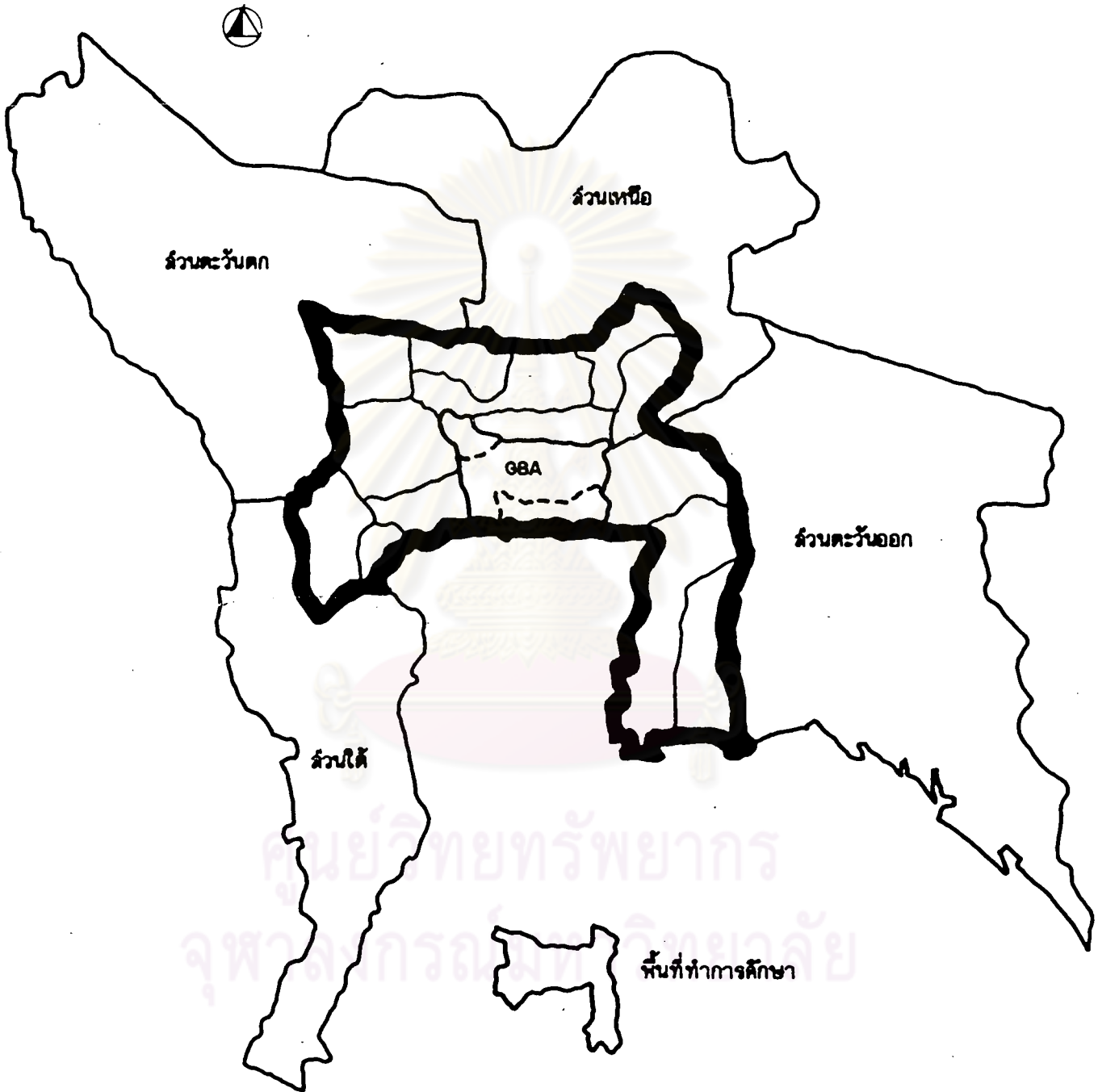
3.1 พื้นที่ทำการศึกษา

ประเทศไทยมีพื้นที่ทั้งหมดประมาณ 513,115 ตารางกิโลเมตร มีประชากรทั้งสิ้นในปี พ.ศ. 2527 จำนวน 50,583,105 คน ความหนาแน่นของประชากรโดยเฉลี่ย 98.6 คน ต่อตารางกิโลเมตร แบ่งการปกครองออกเป็น 73 จังหวัด 620 อำเภอ และ 5775 หมู่บ้าน รูปที่ 3.1 แสดงแผนที่ประเทศไทย ซึ่งมีพรมแดนด้านทิศเหนือและทิศตะวันตกติดต่อกับประเทศพม่า ด้านทิศตะวันออกเฉียงเหนือติดต่อกับประเทศลาว ด้านทิศตะวันออกติดต่อกับประเทศกัมพูชา ส่วนด้านทิศใต้ติดต่อกับอ่าวไทยและประเทศมาเลเซีย แบ่งพื้นที่ออกเป็น 4 ภาค ดังนี้คือ ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง และภาคใต้

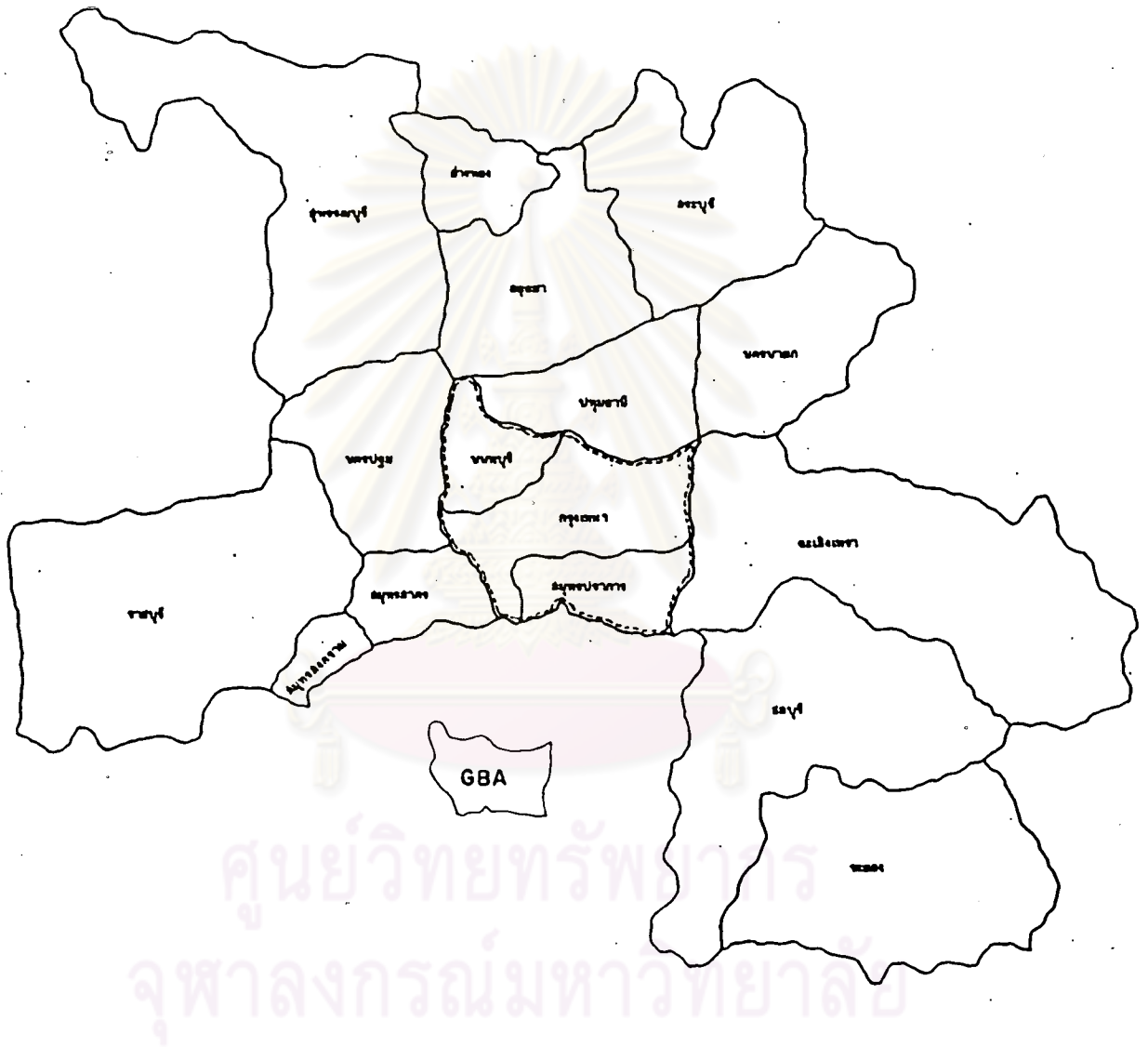
พื้นที่ทำการศึกษายู่ในภาคกลาง ดังรูปที่ 3.2 ในส่วนของภาคกลางที่จะทำการศึกษานี้ยังแบ่งพื้นที่ออกเป็นส่วนย่อย ๆ อีก 5 ส่วนด้วยกัน คือ ภาคกลางส่วนบน ภาคกลางส่วนตะวันตก ภาคกลางส่วนตะวันออก ภาคกลางส่วนกลางและภาคกลางส่วนใต้ ในการศึกษานี้จะทำการศึกษาเฉพาะภาคกลางส่วนกลางเท่านั้น ซึ่งประกอบด้วยจังหวัดทั้งหมด 16 จังหวัด โดยเลือกทำการศึกษาทั้งหมด 13 จังหวัด ยกเว้น กรุงเทพมหานคร นนทบุรี และสมุทรปราการ ซึ่งโดยทั่วไปจะเรียกพื้นที่ทั้ง 3 จังหวัด นี้ว่า Greater Bangkok Area (GBA) พื้นที่ทำการศึกษาทั้ง 13 จังหวัดในส่วนของภาคกลางนี้ ประกอบด้วยจังหวัด ปทุมธานี อยุธยา สระบุรี อ่างทอง สมุทรสาคร สมุทรสงคราม ราชบุรี ชลบุรี นครปฐม สุพรรณบุรี ระยอง นครนายก และจังหวัดฉะเชิงเทรา ทั้ง 13 จังหวัด ดังกล่าวถือเป็นพื้นที่ส่วนภูมิภาคโดยรอบกรุงเทพมหานคร โดยจะครอบคลุมถึงเมืองและแหล่งชุมชนที่อยู่ในรัศมีเฉลี่ยประมาณ 100 กิโลเมตร จากกรุงเทพมหานคร ดังแสดงในรูปที่ 3.3

รูปที่ 3.1 แผนที่ประเทศไทย แสดงการแบ่งภาค

รูปที่ 3.2 พื้นที่ทำการศึกษในภาคกลาง

รูปที่ 3.3 พื้นที่ทำการศึกษาระดับเขตและจังหวัด

พื้นที่ทำการศึกษานี้มีพื้นที่ทั้งหมดประมาณ 38,027 ตารางกิโลเมตร โดยมีประชากรทั้งสิ้นในปี พ.ศ. 2527 จำนวน 6,167,783 คน มีความหนาแน่นของประชากรโดยเฉลี่ย 162.2 คน ต่อ ตารางกิโลเมตร

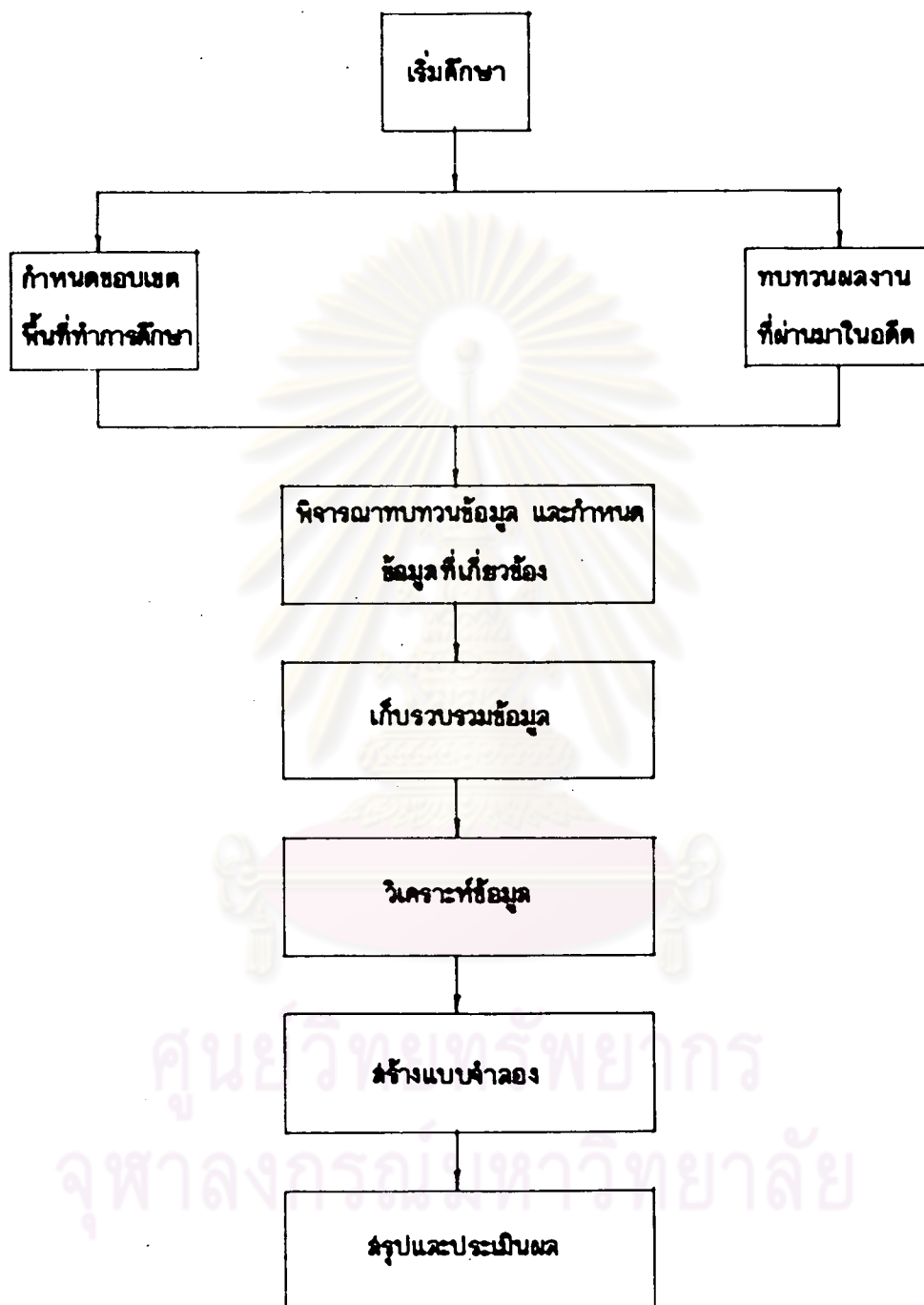
3.2 แนวทางในการศึกษา

การศึกษาจะยึดแนวทางโดยปรับปรุงจากการศึกษาที่ผ่านมาในอดีตทั้งการศึกษาที่มีอยู่ในประเทศและการศึกษาในต่างประเทศ โดยจะพิจารณาให้สอดคล้องและมีความเหมาะสมกับการศึกษาครั้งนี้ให้มากที่สุด ทั้งนี้จะคำนึงถึงการนำไปใช้ประโยชน์เป็นหลัก การดำเนินการศึกษาจะกระทำโดยแบ่งเป็นขั้นตอนต่าง ๆ ในส่วนที่สำคัญ ดังแสดงในรูปที่ 3.4 ซึ่งขั้นตอนต่าง ๆ เหล่านี้สามารถอธิบายได้ดังนี้

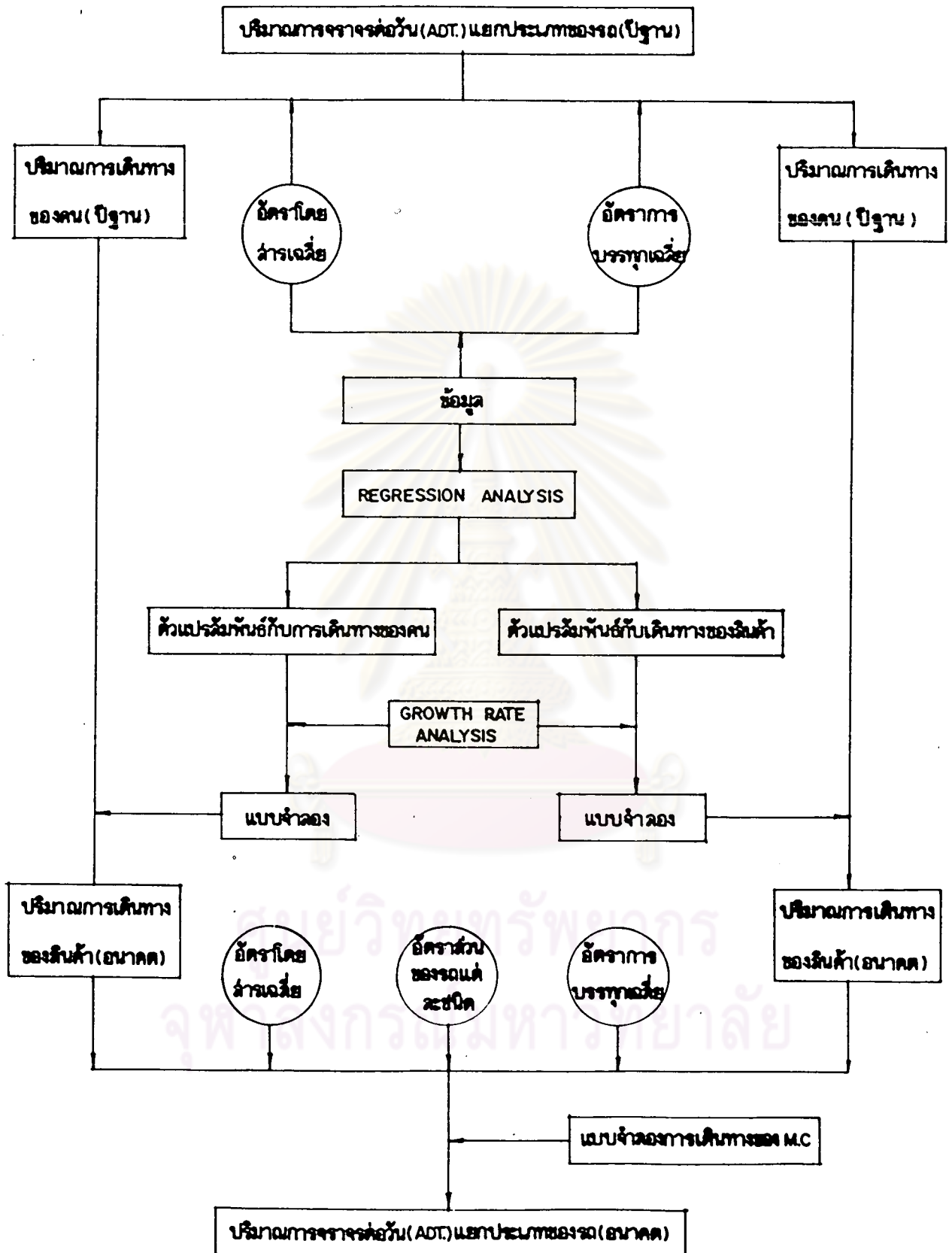
3.2.1 ขอบเขตพื้นที่ทำการศึกษา ได้ถูกกำหนดขึ้น โดยเน้นให้เหมาะสมกับค่าใช้จ่ายและระยะเวลาในการศึกษาครั้งนี้ มีองค์ประกอบทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การคมนาคมขนส่ง และกิจกรรมต่าง ๆ ในพื้นที่ให้มีคุณลักษณะใกล้เคียงกันมากที่สุด ทั้งยังต้องอยู่ในภูมิภาคเดียวกัน และมีอาณาเขตติดต่อกันอีกด้วย ประกอบกับความเหมาะสมของค่าใช้จ่ายและระยะเวลาในการศึกษา

3.2.2 พิจารณาทบทวนข้อมูลและกำหนดข้อมูลที่เกี่ยวข้อง เมื่อทำการกำหนดขอบเขตพื้นที่ทำการศึกษา และเริ่มการศึกษาทบทวนคุณลักษณะการเกิดการเดินทางที่มีอยู่เดิมแล้ว ทำให้ทราบถึงข้อมูลที่มีความสัมพันธ์กับการเกิดการเดินทางทั้งหมด ตลอดจนวิธีการต่าง ๆ และสมมติฐานที่นำมาใช้ จึงทำการกำหนดข้อมูลที่จะนำมาใช้ในการวิเคราะห์โดยให้สัมพันธ์และสอดคล้องกับวิธีการที่เลือกใช้ทั้งหมด ข้อมูลต่าง ๆ ที่ถูกกำหนดขึ้นจะครอบคลุมพื้นที่ทำการศึกษาทั้งหมดตามที่กำหนดไว้ และเพื่อประโยชน์ในการศึกษาต่อ ๆ ไป ข้อมูลส่วนใหญ่ที่ใช้จะเป็นข้อมูลทุติยภูมิ ยกเว้นข้อมูลบางประการที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะของการจราจรจะเป็นข้อมูลปฐมภูมิที่จะเก็บจากสนาม

3.2.3 การวิเคราะห์ข้อมูล ในการศึกษานี้จะยึดหลักและสมมติฐานตามการศึกษาของ JICA (JAPAN INTERNATIONAL COOPERATION AGENCY) ซึ่งได้ทำการศึกษา

รูปที่ 3.4 แสดงแนวทางในการศึกษา

รูปที่ 3.5 แสดงขั้นตอนในการวิเคราะห์

เกี่ยวกับการวางแผนการปรับปรุงถนนในภาคเหนือของประเทศไทย (Road Development Study in The Northern Region, June, 1981) ชั้นตอนต่าง ๆ ที่ได้ปรับปรุงขึ้นใหม่นี้ได้แสดงไว้ในรูปที่ 3.5 ซึ่งสามารถอธิบายถึงชั้นตอนต่าง ๆ โดยสังเขปได้ดังนี้

ก. รวบรวมปริมาณการจราจรโดยเฉลี่ยต่อวัน (ADT) โดยจำแนกตามประเภทของรถในปีต่าง ๆ ซึ่งได้จากข้อมูลปริมาณการจราจรบนเส้นทางสายต่าง ๆ ในพื้นที่ทำการศึกษาก็มีการสำรวจและเก็บข้อมูลไว้แล้ว โดยปกติจะใช้ปริมาณการจราจรบนถนนสายสำคัญ ๆ ที่เชื่อมต่อระหว่างจังหวัดต่าง ๆ และที่อยู่ภายในจังหวัดเอง

ข. ประมาณค่าปริมาณการเดินทางของผู้คนและการเดินทางของสินค้า โดยประมาณจากประเภทของรถที่ใช้ในการเดินทางของคนและการเดินทางของสินค้า กับอัตราโดยสารเฉลี่ย (Average Occupancy) และอัตราการบรรทุกเฉลี่ย (Average Load) ตามลำดับ

ค. วิเคราะห์หาตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับการเกิดการเดินทางของคนและการเดินทางของสินค้า โดยจะพิจารณาคัดเลือกเฉพาะตัวแปรที่ให้ความสัมพันธ์กับการเกิดการเดินทางมากที่สุดเท่านั้น เมื่อได้ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับการเกิดการเดินทางของคนและการเดินทางของสินค้าแล้ว จะดำเนินการประมาณค่าอัตราการเพิ่ม (Growth Rate) และความสัมพันธ์ระหว่างค่าตัวแปรต่าง ๆ เหล่านี้กับการเดินทาง (Elasticity Modulus)

ง. ปรับปรุงแบบจำลองการเกิดการเดินทางในอนาคคของคน และแบบจำลองการเกิดการเดินทางในอนาคคของสินค้า โดยวิธี Growth Rate Technique

จ. จากแบบจำลองที่สร้างขึ้นทำให้ทราบถึงการเดินทางที่จะเกิดขึ้นในอนาคตเมื่อใช้อัตราโดยสารเฉลี่ย อัตราการบรรทุกเฉลี่ย และอัตราส่วนของรถแต่ละชนิดร่วมในการพิจารณา ก็จะทำให้สามารถพยากรณ์ปริมาณการจราจรแต่ละประเภทที่จะเกิดขึ้นในอนาคตได้

3.3 แหล่งข้อมูล

ในการวิจัยนี้ได้กำหนดพื้นที่ทำการศึกษาในระดับภูมิภาค ซึ่งประกอบด้วยจังหวัดต่าง ๆ 13 จังหวัด ในตอนกลางของภาคกลาง ดังได้แสดงโดยละเอียดในตอนต้นแล้วนั้น จะเห็นได้ว่าข้อมูลที่ใช้สำหรับการสร้างแบบจำลองการเกิดการเดินทางสำหรับ

ภูมิภาค หรือ เพื่อใช้ในการวางแผนระบบการคมนาคมขนส่งในระดับภูมิกาศนั้นจำเป็นจะต้องใช้ข้อมูลจำนวนมาก เนื่องจากขนาดของพื้นที่ที่ทำการศึกษามีขนาดใหญ่และกว้างขวางมาก นอกจากนี้ข้อมูลที่ไ้จะต้องมีความละเอียดถูกต้องเพียงพอและอยู่ในเกณฑ์ที่จะนำมาใช้ในการวิเคราะห์ได้

จากเหตุผลดังกล่าวทำให้ค่าใช้จ่ายในการเก็บรวบรวมข้อมูลสูงมากหากจะทำการเก็บรวบรวมข้อมูลเองทั้งหมด นอกจากนี้ก็ยังไม่มีความจำเป็นที่จะเก็บข้อมูลใหม่ด้วย ดังนั้นผู้วิจัยจึงใช้ข้อมูลทั้งหมดเท่าที่ไ้มีการเก็บรวบรวมไว้จากหน่วยงานต่าง ๆ และจากเอกสารการศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการต่าง ๆ ทั้งจากหน่วยงานภายในและนอกประเทศ หน่วยงานที่ไ้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลเหล่านี้ได้แก่

- ก. สำนักงานสถิติแห่งชาติ
- ข. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการ เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
- ค. กรมทางหลวง และ กรมการขนส่งทางบก กระทรวงคมนาคม
- ง. คณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- จ. สำนักผังเมือง, กรมการปกครอง และสำนักนโยบายและแผนมหาคไทย
- ฉ. กองควบคุมโรงงาน กระทรวงอุตสาหกรรม
- ช. สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ส่วนข้อมูลเพิ่มเติมในส่วนที่ยังขาดอยู่ ได้ทำการสำรวจและเก็บรวบรวมใหม่ ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมในบริเวณพื้นที่ทำการศึกษา โดยพิจารณาไ้ไ้จำนวนข้อมูลเพียงพอที่จะใช้ในการวิเคราะห์และอยู่ในเกณฑ์ที่เชื่อถือได้ ซึ่งจะไ้กล่าวในหัวข้อถัดไป

3.4 ชนิดของข้อมูล

เนื่องจากวิธีการที่ใช้ในการศึกษาเป็นวิธี Growth Rate ทำให้สามารถกำหนดชนิดของข้อมูลที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาใช้ในการวิเคราะห์ในการหาแบบจำลองการเกิดการเคลื่อนทางในระดับภูมิภาคได้ ซึ่งพอสรุปไ้ว่าข้อมูลที่จะนำมาใช้ในการศึกษาแบบจำลองการเกิดการเคลื่อนทางก็คือ ข้อมูลขององค์ประกอบต่าง ๆ ที่มีผลต่อการเกิดการเคลื่อนทาง อันได้แก่ ข้อมูล

จำนวนประชากร ลักษณะการใช้ที่ดิน และสภาพทางเศรษฐกิจและสังคม ส่วนข้อมูลเกี่ยวกับ สิ่งอำนวยความสะดวกในการเดินทางมีผลต่อการเกิดการเดินทางน้อยมากในระดับภูมิภาค² ข้อมูลที่ได้นี้จะใช้เป็นตัวแปรในการวิเคราะห์ ซึ่งแบ่งตัวแปรออกเป็น 2 ชนิด คือ ตัวแปรตาม (Dependent Variables) และตัวแปรอิสระ (Independent Variables) ดังนั้นข้อมูลที่จะใช้เป็นตัวแปรจะต้องมีความสัมพันธ์กับการเกิดการเดินทางอย่างแท้จริง ในการวิจัยนี้จะยึดหลักเกณฑ์ดังนี้ คือ

- ตัวแปรจะต้องมีหลักการทางด้านตรรกวิทยา (Logic) สัมพันธ์กับการเดินทาง
- ตัวแปรจะต้องไม่ยากต่อการพยากรณ์
- ตัวแปรจะต้องมีขอบเขตแห่งตัวเลขที่เหมาะสม

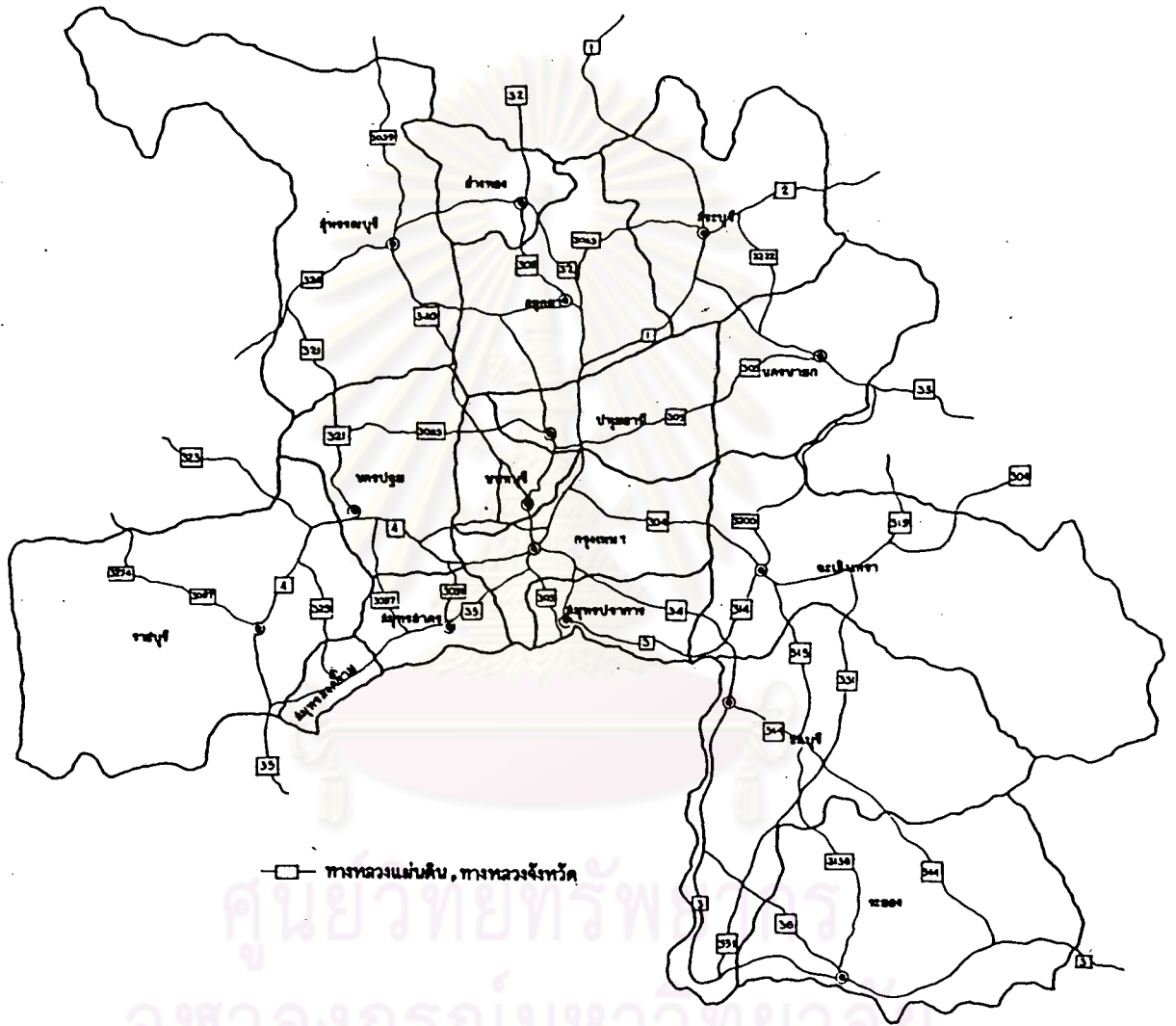
ข้อมูลต่าง ๆ ดังกล่าวได้แสดงไว้ในภาคผนวก ค. ซึ่งประกอบด้วย

3.4.1 ปริมาณการจราจร

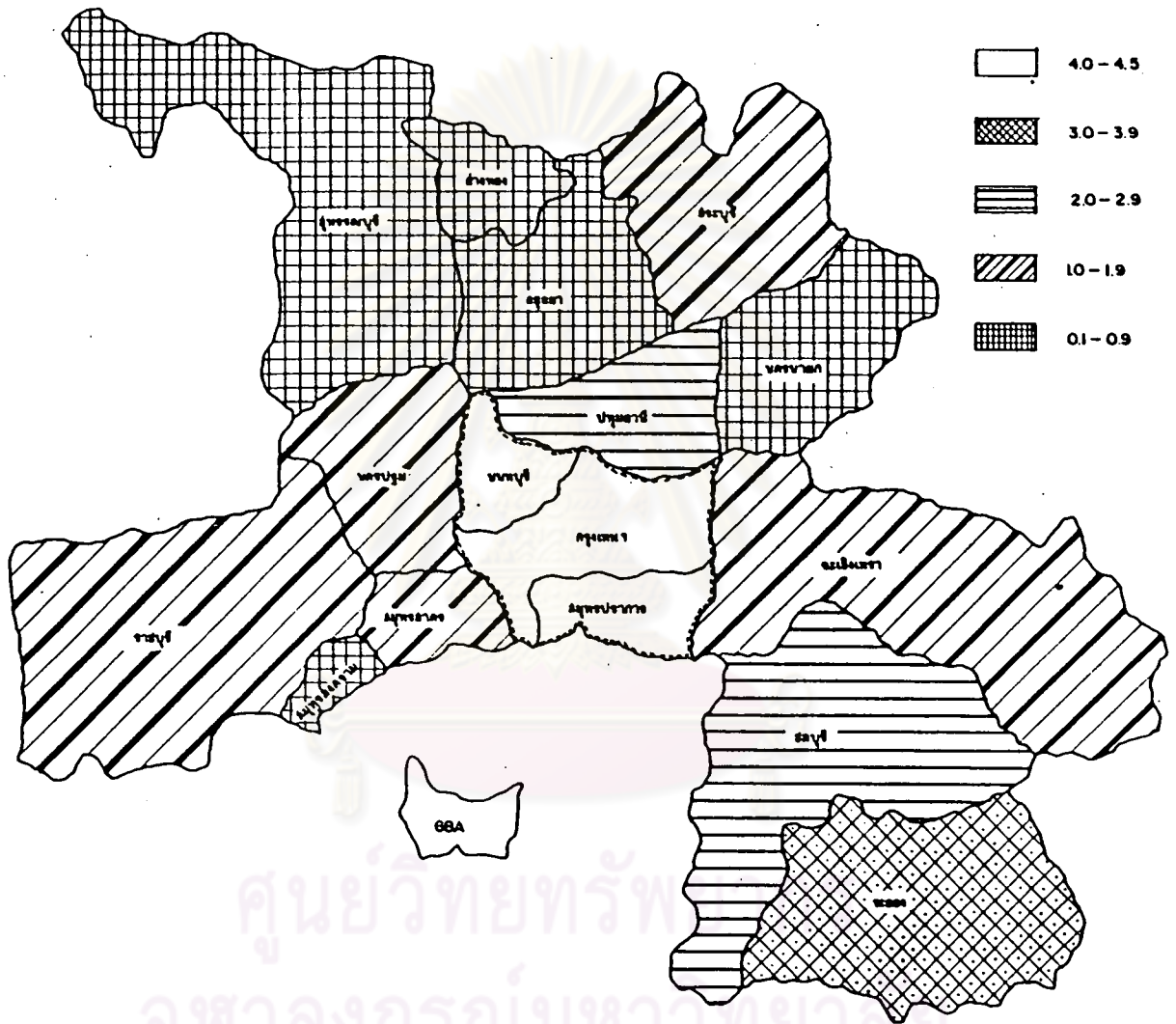
ข้อมูลเกี่ยวกับปริมาณการจราจรในพื้นที่ทำการศึกษาที่ผู้วิจัยได้ใช้ข้อมูลปริมาณการจราจรบนถนนเส้นทางสำคัญ ๆ บางเส้นทางเป็นตัวแทนปริมาณการจราจรในแต่ละจังหวัด โดยพิจารณาจากเส้นทางที่ผ่านจังหวัดนั้น ๆ ก่อน และเส้นทางแยกในพื้นที่นั้น ๆ โดยทั่วไปจะเป็นถนนสายประธาน ซึ่งข้อมูลเหล่านี้ได้จากการรวบรวมจากหน่วยงานของรัฐ คือ กรมทางหลวง ซึ่งจุดสำรวจปริมาณการจราจรได้กำหนดตายตัวตลอดทั้งปี ข้อมูลเหล่านี้ได้แยกประเภทของยานต่าง ๆ ไว้ รูปที่ 3.6 แสดงเส้นทางของถนนสายที่สำคัญ ๆ ในพื้นที่ทำการศึกษา

3.4.2 ประชากร

ข้อมูลจำนวนประชากรในพื้นที่ทำการศึกษาแยกเป็นรายจังหวัด เป็นข้อมูลของประชากรทั้งหมดไม่จำแนกเพศ อายุ และการศึกษา ข้อมูลเหล่านี้รวบรวมจากสำนักงานสถิติแห่งชาติ ซึ่งรวบรวมจากกรมการปกครองอีกต่อหนึ่ง ซึ่งในบริเวณพื้นที่ทำการศึกษาที่ อัตราการเจริญเติบโตของประชากรโดยเฉลี่ยของภาคนี้ยังต่ำอยู่ คือ ประมาณ 1.3% และ 1.7% ในช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2503-พ.ศ. 2515 และ พ.ศ. 2515-พ.ศ. 2527 ตามลำดับ

รูปที่ 3.6 แสดงเส้นทางของถนนในพื้นที่ทำการศึกษา

รูปที่ 3.7 แสดงอัตราการเพิ่มของประชากรในพื้นที่ทำการศึกษา
(พ.ศ. 2516-พ.ศ. 2525)

รูปที่ 3.7 ได้แสดงอัตราการเพิ่มของประชากรในเขตพื้นที่ศึกษาระหว่างปี พ.ศ. 2516- พ.ศ. 2525

3.4.3 รายได้

ในงานวิจัยนี้ใช้ข้อมูลจากรายงานการสำรวจข้อมูลระดับหมู่บ้าน สำนักงานสถิติแห่งชาติ ซึ่งข้อมูลที่ได้เป็นข้อมูลรายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือนโดยทำการเฉลี่ยรายได้ในระดับต่าง ๆ และจำนวนครัวเรือนทั้งหมดในจังหวัดแทนรายได้เฉลี่ยต่อคน ในพื้นที่ทำการศึกษาประชากรมีรายได้เฉลี่ย 12,900 บาท ต่อครัวเรือนต่อปีในปี พ.ศ. 2525 โดยมีรายได้เพิ่มขึ้นในช่วงปี พ.ศ. 2518 - พ.ศ. 2525 โดยเฉลี่ย 5.9% และมีขนาดของครัวเรือนโดยเฉลี่ย 4.1 (คน/ครัวเรือน) ในปี พ.ศ. 2525

3.4.4 การจ้างงาน

เนื่องจากไม่มีการสำรวจการจ้างงานในพื้นที่ทำการศึกษาและพื้นที่อื่น ๆ ในประเทศไทย (ยกเว้นในกรุงเทพมหานคร กรมแรงงานได้ทำการสำรวจข้อมูลการจ้างงานในปี พ.ศ. 2521) ดังนั้นผู้วิจัยจึงเลือกใช้ข้อมูลอื่นแทนข้อมูลการจ้างงานทั้งหมด ซึ่งได้ใช้ข้อมูลจำนวนคนงานในโรงงานอุตสาหกรรม โดยทำการรวบรวมข้อมูลจากกองควบคุมโรงงานอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม แทนการจ้างงานทั้งหมดในพื้นที่ทำการศึกษา ซึ่งในพื้นที่ทำศึกษานี้ มีอัตราการจ้างงานเพิ่มขึ้นโดยเฉลี่ย 10.92% ต่อปี ในช่วงปี พ.ศ. 2515 - พ.ศ. 2525 โดยมีจำนวนคนงานในโรงงานอุตสาหกรรม ในปี พ.ศ. 2525 โดยเฉลี่ยทั้งพื้นที่ 129,500 คน

3.4.5 พื้นที่ถือครองการเกษตร

ได้ใช้ข้อมูลจากสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยใช้พื้นที่รวมทั้งหมดของพื้นที่ในการทำการเกษตรกรรมทุกประเภท ซึ่งจากข้อมูลที่ได้ทำการรวบรวมไว้แสดงให้เห็นว่าในพื้นที่ทำการศึกษา พื้นที่ถือครองการเกษตรไม่ค่อยจะมีการเปลี่ยนแปลงมากนัก โดยเฉลี่ยแล้วในปี พ.ศ. 2515 - พ.ศ. 2525 มีการเปลี่ยน

แปลงเพิ่มขึ้นเพียง 1% เท่านั้น ซึ่งในปี พ.ศ. 2525 มีเนื้อที่ถือครองการเกษตรรวมทั้งพื้นที่ประมาณ 15,163,800 ไร่

3.4.6 พื้นที่อยู่อาศัย

เช่นเดียวกับพื้นที่ถือครองการเกษตรได้ใช้ข้อมูลจากสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ซึ่งพื้นที่อยู่อาศัยในช่วงปี พ.ศ. 2515 - พ.ศ. 2525 โดยเฉลี่ยทั้งพื้นที่ทำการศึกษาเกือบจะไม่มีเปลี่ยนแปลงเลย คือ มีอัตราเพิ่มขึ้นโดยเฉลี่ยเพียง 0.4% เท่านั้น ในปี พ.ศ. 2525 มีพื้นที่อยู่อาศัยรวมทั้งพื้นที่ประมาณ 360,000 ไร่

3.4.7 ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง

เนื่องจากไม่สามารถจะหาข้อมูลค่าใช้จ่ายในการเดินทางของแต่ละคนได้ ประกอบกับข้อมูลของราคาค่าโดยสารและขนส่งในระดับจังหวัดสำหรับแต่ละปีในอดีตมีไม่เพียงพอที่จะทำการวิเคราะห์ได้ ดังนั้นในงานวิจัยนี้จึงเลือกใช้ข้อมูลของมูลค่ารวมผลิตภัณฑ์การคมนาคมและการขนส่งของแต่ละจังหวัดแทนและเพื่อให้ได้ข้อมูลจำนวนมากพอที่จะทำการวิเคราะห์ผู้วิจัยจึงได้ทำการปรับค่าต่าง ๆ ของข้อมูลของมูลค่ารวมผลิตภัณฑ์การคมนาคมและการขนส่งตามราคาตลาดจากข้อมูลที่รวบรวมได้ของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ซึ่งได้แสดงข้อมูลในช่วง 6 ปีเท่านั้น จากข้อมูลที่ได้ในช่วงปี พ.ศ. 2515 - พ.ศ. 2526 มีมูลค่ารวมผลิตภัณฑ์การคมนาคมและการขนส่งตามราคาตลาดเพิ่มขึ้นประมาณ 24.7% โดยที่ในปี พ.ศ. 2526 มีมูลค่าทั้งสิ้นประมาณ 8841.6 ล้านบาท โดยเฉลี่ยรวมทั้งหมดของพื้นที่ทำการศึกษา

3.4.8 ผลผลิตทางเกษตรกรรม

ในงานวิจัยนี้ได้ใช้มูลค่ารวมผลิตภัณฑ์การเกษตรกรรมตามราคาตลาดจากสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และทำนองเดียวกับมูลค่ารวมผลิตภัณฑ์การคมนาคมและการขนส่ง เพื่อให้ได้ข้อมูลจำนวนมากพอที่จะใช้ในการวิเคราะห์ ผู้วิจัยได้ทำการปรับค่าต่าง ๆ ของข้อมูลที่ได้ ซึ่งมีข้อมูลทุกช่วง 6 ปีเท่านั้น จากข้อมูลที่ปรับค่าแล้ว

ในช่วงปี พ.ศ. 2515 - พ.ศ. 2526 มีมูลค่ารวมผลิตภัณฑ์การเกษตรกรรมตามราคาตลาด ทั้งพื้นที่ทำการศึกษาเพิ่มขึ้นโดยเฉลี่ย 13.0% โดยที่ในปี พ.ศ. 2526 มีมูลค่าทั้งสิ้นประมาณ 36,170 ล้านบาท

3.4.9 ยวดยานที่จดทะเบียน

ได้รวบรวมจากสำนักงานสถิติแห่งชาติ ซึ่งตามปกติได้รับข้อมูลมาจากสถานีตำรวจภูธรและสำนักงานของกรมการขนส่งทางบกประจำจังหวัดนั้น ๆ และจากข้อมูลที่รวบรวมได้ในช่วงปี พ.ศ. 2515 - พ.ศ. 2525 จำนวนยวดยานที่จดทะเบียนรวมทุกประเภท มีอัตราเพิ่มขึ้นเฉลี่ยทั้งพื้นที่ทำการศึกษา 11.12% โดยที่ในปี พ.ศ. 2525 มีจำนวนทั้งสิ้นประมาณ 362,000 คัน หากพิจารณาตามประเภทของรถจะเห็นได้ว่ารถบรรทุกมีอัตราการเพิ่มสูงที่สุด คือ มีการเพิ่มขึ้นถึง 12.18% ในขณะที่รถยนต์นั่งส่วนบุคคลเพิ่มขึ้นเฉลี่ย 8.44% รถยนต์โดยสาร 6.76% และรถอื่น ๆ 11.78% ในช่วงปี พ.ศ. 2515 - พ.ศ. 2525

3.5 การเก็บข้อมูลในสนาม

จากข้อมูลพื้นฐานของแต่ละจังหวัดในพื้นที่ทำการศึกษาที่ได้ทำการเก็บรวบรวม ดังได้กล่าวมาแล้วในหัวข้อ 3.4 นั้น ยังไม่เพียงพอในการที่จะนำมาวิเคราะห์ในการสร้างแบบจำลองในการเกิดการเดินทาง จึงมีความจำเป็นที่จะต้องทำการเก็บข้อมูลเพิ่มเติมในสนามโดยตรง ข้อมูลที่ต้องทำการเก็บรวบรวมเพิ่มเติมได้แก่

3.5.1 อัตราการโดยสารเฉลี่ย ซึ่งเป็นจำนวนผู้โดยสารเฉลี่ยในยวดยานที่ใช้ขนส่งผู้คนที่ใช้ยวดยานที่ใช้ในการขนส่งผู้คนที่ประกอบด้วย รถยนต์นั่งส่วนบุคคล (Passenger Car, P/C) รถโดยสารขนาดเล็ก (Light Bus, L/B) และรถโดยสารขนาดใหญ่ (Heavy Bus, H/B)

3.5.2 อัตราการบรรทุกเฉลี่ย เป็นน้ำหนักบรรทุกเฉลี่ยสำหรับรถบรรทุกที่ใช้ขนส่งสินค้า ซึ่งยวดยานที่ใช้ในการขนส่งสินค้าประกอบด้วย รถบรรทุกขนาดเล็ก (Light Truck, L/T) รถบรรทุกขนาดกลาง (Medium Truck, M/T) และรถบรรทุกขนาดใหญ่ (Heavy

Truck, H/T)

สำหรับการแบ่งประเภทของรถตามลักษณะการขนส่งนั้นได้แสดงไว้ในภาคผนวก ข. นอกจากนี้ยังได้ทำการเก็บข้อมูลปริมาณการจราจรโดยแยกประเภทของรถ เพื่อใช้ในการตรวจสอบข้อมูลอีกด้วย

3.5.3 ข้อมูลคุณลักษณะการเดินทาง ได้แก่ จุดเริ่มต้น จุดหมายปลายทาง วัตถุประสงค์ของการเดินทาง และจำนวนเที่ยวที่เดินทางต่อวัน ต่ออาทิตย์ หรือต่อเดือน

ในการเก็บข้อมูลในสนามนี้ได้กระทำบนถนนสายสำคัญ ๆ ที่เชื่อมโยงระหว่างจังหวัดต่าง ๆ ในพื้นที่ทำการศึกษา โดยได้ทำการเก็บข้อมูลระหว่างเวลา 8.00 น. ในตอนเช้า ถึง 18.00 น. ในระหว่างวันที่ 7-19 กรกฎาคม พ.ศ. 2528 รวมทั้งหมด 13 จุด บริเวณรอยเชื่อมต่อระหว่างจังหวัดต่าง ๆ ทุกจังหวัดในเขตพื้นที่ทำการศึกษา ในการสำรวจครั้งนี้ได้ใช้ผู้ทำการสำรวจที่มีความชำนาญรวม 13 คน โดยแยกนับปริมาณการจราจร 2 คน และทำการสัมภาษณ์ข้างทาง 9 คน และผู้ควบคุมการสำรวจ 2 คน ซึ่งจะช่วยในการนับปริมาณการจราจร ในการนี้ได้ขอความร่วมมือจากตำรวจทางหลวงในเขตพื้นที่รับผิดชอบในแต่ละจุดสำรวจจำนวน 3 นาย ซึ่งในการเก็บข้อมูลโดยตรงจากสนามนี้จะได้ข้อมูลจำนวนผู้โดยสารเฉลี่ย ดังแสดงในตารางที่ 3.1 จากข้อมูลทั้งสิ้น 412 ข้อมูลคิดเป็นร้อยละ 10 ของปริมาณการจราจรทั้งหมด ส่วนน้ำหนักบรรทุกเฉลี่ยได้จากการชั่งน้ำหนักของรถบรรทุกที่ค่าน้ำหนักบรรทุก 4 ค่าน โดยใช้ข้อมูลเฉพาะรถบรรทุกที่จะเดินทางผ่าน หรือมีจุดหมายในบริเวณพื้นที่ทำการศึกษาเท่านั้น ข้อมูลน้ำหนักบรรทุกเฉลี่ยแสดงในตารางที่ 3.1 โดยมีจำนวนข้อมูลทั้งสิ้น 197 ข้อมูล คิดเป็นร้อยละ 10 ของจำนวนรถบรรทุกทั้งหมดในพื้นที่ทำการศึกษา จุดที่ทำการสำรวจเพื่อเก็บข้อมูลแสดงในรูปที่ 3.8 ส่วนแบบฟอร์มการเก็บข้อมูลในสนามได้แสดงในภาคผนวก ข.

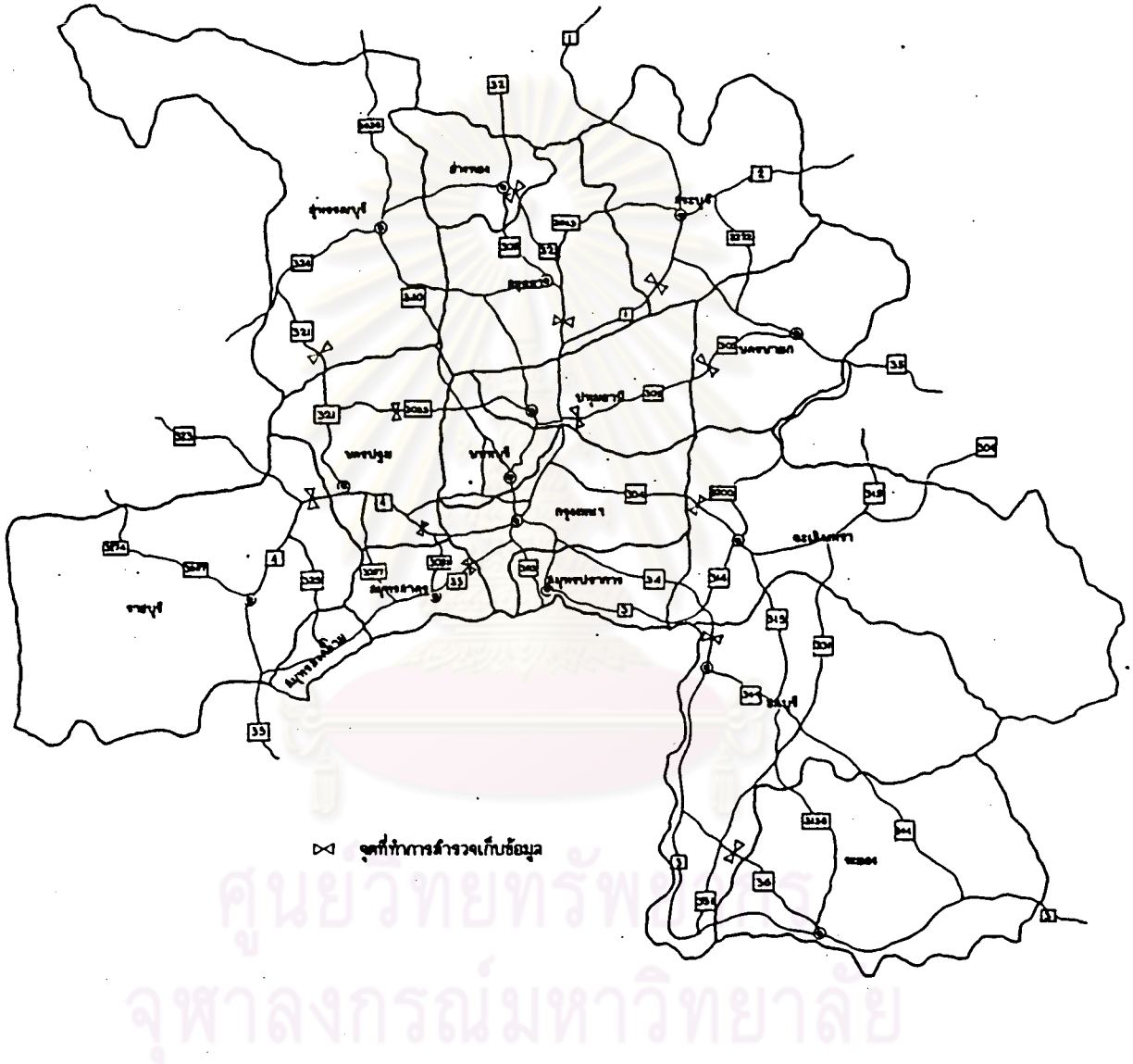
ตารางที่ 3.1 แสดงอัตราการโดยสารเฉลี่ย (Average Occupancy Ratio)

ชนิดของรถ	อัตราการโดยสารเฉลี่ย (คน/คัน)
รถยนต์ส่วนบุคคล (P/C)	3.2
รถโดยสารขนาดเล็ก (L/B)	7.8
รถโดยสารขนาดใหญ่ (H/B)	20.1

ตารางที่ 3.2 แสดงอัตราบรรทุกเฉลี่ย (Average Load)

ชนิดของรถ	น้ำหนักบรรทุกเฉลี่ย (ตัน/คัน)
รถบรรทุกขนาดเล็ก (L/T)	0.6
รถบรรทุกขนาดกลาง (M/T)	2.5
รถบรรทุกขนาดใหญ่ (H/T)	8.6

ศูนย์วิทยพัชกร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รูปที่ 3.8 แสดงจุดที่ทำการสำรวจเพื่อทำการเก็บข้อมูล